

Kovalar bu kez “barış” için dökülüyor

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi

Her gün onlarca sivil insan yaşamını yitiriyor, yüzlercesi de yaralanıyor, evsiz kalıyor.

Çocuklar öksüz ve yetim büyümek zorunda bırakılıyor

Kıbrıs adası üzerinde yaşayan bireylerin birçoğu savaşın ve çatışmanın ne demek olduğunu iyi biliyor. Kıbrıs'ın yakın tarihini yaşayanların hayatta olmaları, bizlere savaş ve çatışmaların ne kadar kötü durumlar yarattığını aktarmakta yardımcı oluyor. Savaşı veya çatışmayı anlamak için illa ki yaşamak gerekmiyor. Kıbrıs'ta sıcak bir çatışmanın devam etmiyor olması en önemli değer olarak gösterilebilir. Ne yazık ki benzer bir durumu Ortadoğu coğrafyasında yer alan diğer ülkeler için söylememiz mümkün görünmüyor. Her gün onlarca sivil insan yaşamını yitiriyor, yüzlercesi de yaralanıyor, evsiz kalıyor. Çocuklar öksüz ve yetim büyümek zorunda bırakılıyor.

Sözlü tarih

Savaşlarla veya çatışmalarla ilgili ilk yorumları babam Emir H. Ersoy'un annesi Hayriye Yemenicioğlu'ndan dinledim. Bir başka ifadeyle, sözlü tarih ile tanışmam 5-6 yaşlarımda oldu. Nenemin aktardığı ve savaşın acı ile dramatik yüzünü gösteren olaylar, yaşım itibarı ile benim için macera ve hikâyeden başka bir şey ifade etmiyordu. Tabii bugünlerde barış araştırmaları yapan birisi olarak, anlatılanların ne kadar değerli ve ileride oluşabilecek çatışmaları önleyebilmek için ders çıkarılması gereken yaşama dair notlar olduğunu anlıyorum.

Savaş anıları

Nenemi ne zaman yalnız yakalasam, Kıbrıs'ta etnik çatışmaların yaşandığı yıllarda Kıbrıslı Rum silahlı güçlerinin köyleri Goşşi'ye (Üçşehitler) yaptığı saldırı sonrası, kaçarak dağlarda geçirdikleri günleri anlatmalarını isterdim. Nenem Hayriye Yemenicioğlu'nun duygusal ve olayları tekrar yaşarcasına anlatımı beni kendimden geçirirdi. Yıllarca anlattığı olaylarla ilgili yerlerin neresi olduğunu düşündüm durdum. Akıldan türlü türlü hayaller kurarak, anlattığı sözleri görsel imgelerle birleştirmeye çalıştım. Şunu da ifade etmeliyim ki; nenem her zaman olayın insanı boyutunu anlatırdı. Yani savaşların insanlar üzerindeki olumsuz etkisini anlatarak, o yılların bir daha yaşanmamasını isterdi.

Öğrenme süreci

Bahsettiğim yıllar 80'li yılların ortalarıydı. Nenemin anlattıklarından anlıyordum ki, evini, tarlalarını, harnup (keçiboynuzu) ve diğer ağaçlarını çok özliyordu. Evinin yıkılmış olma ihtimalini dahi düşünmezdi. Her zaman geri dönecek ve bıraktığı yerden yaşama dört elle sarılıp devam edeceğini düşlerdi. Tüm bu anlatıları dinleyerek büyüyen birisi olarak, çatışmaları yaşamadan öğrenme fırsatım oldu. Emin birçoğumuzun da olmuştur. Tabii bu öğrenme sürecinde zaman zaman farklı duygular da hissettiğim oldu. Ancak geldiğimiz noktada, savaşların insanların ölmesinden, evlerinden yurtlarından edilmesine, göçmen duruma düşmesine ve psikolojik olarak travma yaşamasına kadar birçok noktayı bize aktarılan bilgilerden öğrenebiliriz.

Bir kova toprak

Bundan dolayıdır ki gelecek nesillere daha iyi bir gelecek bırakabilmek adına barış için daha fazla çalışmalı ve bu konuda toplumu bilgilendirecek aktivitelere öncelik verilmeli. Geçtiğimiz günlerde Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Süleyman İrvan'ın yapmış olduğu eylem bir başlangıç olabilir. Hatırlayacağınız gibi, Prof. Dr. Süleyman İrvan, Gazze'de yaşanan savaşı protesto etmek için başından aşağıya bir kova toprak boşaltmıştı. Birilerine garip gelebilir veya buzlu kova eylemi ile karıştırılabilir ancak, İrvan'ın yaptığı eylem her gün kafalarına toprak yağın insanların yaşadığını anlamak için güzel bir empati içeriyor.

Eylem geniş yer buldu

İsrail'in Gazze'ye yönelik yaptığı askeri harekâtlarda yüzlerce kişinin evi başına yıkıldı. Bombalar patladı, binalar yıkıldı. Yazımı girişinde de bahsetmiş olduğum gibi; savaşı anlayabilmek için orada olmamıza gerek yok. Süleyman İrvan'ın yaptığı gibi, savaşın içindeki insanların neler yaşadığını anlamlı bir eylem ile anlamak ve dünyaya anlatmak mümkün. Elbette verilmek istenen mesaj sadece bir açıklamayla da yapılabilirdi. Ancak bu şekilde yapılan bir eylem, hem sosyal medyada hem de geleneksel medyada ciddi yer buldu. Bu konudaki duyarlılığından ve bulunduğu statüyü dikkate almadan cesaretli bir biçimde eylemi gerçekleştiren Süleyman İrvan'ı kutlarım. İrvan'ın ardından eyleme Ada TV programcılarında Mert Özdeş canlı yayında kafasından aşağıya bir kova toprak dökerek destek verdi. Dolayısıyla kovalar bu kez su ile değil toprak ile doldu ve farklı bir noktaya, "barışa" dikkat çekebilmek için protesto eylemi gerçekleştirildi.

Barışçıl eylemler

Bu tür protestolar "barışçıl eylemler" olarak literatürde yer alıyor. Şiddeti şiddet ile çözmek yerine, kamuoyunun dikkatini çekmek ve protestoyu barışçıl bir şekilde yapmak önemlidir. Bu tür eylem ve protesto şekillerini Mohandas Gandhi'nin de kullandığını biliyoruz. Pasif direniş olarak da

niteleyebileceğimiz bu tür protestolara örnek olarak; 1930'da Gandi'nin İngilizlerin Hindistan'dan aldığı tuz vergisini protesto etmek için gerçekleştirdiği Tuz Yürüyüşü'nü gösterebiliriz.

Sürdürülebilir barış

Toparlayacak olursak, dünyada devam eden savaşların ve çatışmaların önüne geçebilmek için birlikte çalışmalıyız. Savaşın insanlara yaşattığı uzun süreli psikolojik travmayı anlayabilmek için çevremizde savaşı yaşamış insanlarla sohbet etmeliyiz. Bu şekilde yaşanmış tecrübelerden faydalanarak, geleceği inşa edebiliriz. Siyasilerin yaptığı ve yapacağı tüm antlaşmalar kâğıt üzerinde iyi durabilir ancak, bunun hayata geçirilmesi ve sürdürülebilir bir barış için toplumların işbirliği ve desteğine ihtiyaç vardır. Bu da bir birimizi anlamadan yapabileceğimiz bir durum değildir.

Sürece destek

Toplumsal boyutta böylesi bir sürecin içerisine girdiğimizde, genelde medyanın özelde ise gazetecilerin bu sürece destek vereceğini görmeliyiz. Benim önerim; barış gazeteciliğinde olduğu gibi gazetecilerin toplumu beklemeden barış sürecine destek vermesi ve toplumu olası bir barış ortamına hazırlamasıdır. Bunu da yapabilmenin yollarından bazıları; gazetecilerin barışı ve çözümü sorgulaması, bu konuda daha fazla gündem oluşturması, aktif bir biçimde süreçte pozitif rol oynaması ve eleştirel habercilik anlayışına sahip olmasıdır. Kovalarımızın barış için dolduğu günleri görmek adına, barışçıl eylemleri desteklemeliyiz.